

"Ett bedövande slag".

Läkepedagogik.
Av Margit Cassel-Wohlén.

Tyska kyrkogården.

Av Klara Johanson.

Vi gorillor, robbotar och människor.

Av f. fabrikskonsulenten
Elsa Pehrsson.

Trogstad — en folkupp-
lysningshärd i Norge.

Av Rut Adler.

Vad har hänt?

FÖR OCH EMOT EKMAN har varit den gångna veckans känslorreaktion. Dessutom ett allas misstänklighetsordning. Luften tung av hotande nya avslöjanden och de mest kategoriska demeriter, vars värde ingen längre kan bedöma.

DE N TIONDE OLYMPIADENS AVSLUTNING har ägt rum och Sverige visade sig ha kommit upp till tredje plats. Övriga nya rekord har satts inom alla grenar, men det gör frågan brännande om fortsättning är möjlig för de olympiska spelen över huvud taget. Ty hur skall amatörbestämmelserna vara möjliga att efterleva? Det märkes en viss betänksamhet inom de idrottsliga kretsarna, precis som efter den svensk-finska landskampen i höstas.

ETT HOTANDE VARSEL. Natten till tisdag hade ett dynamitattentat planlagts mot Göteborgståget strax norr om Skövde. Attentatet misslyckades visserligen, tack vare banans hållfasthet. Gärningsmannen är ännu icke uppgad. Men saken är allvarsam och något fullkomligt nytt i svensk historia. Det varslar om onda tider.

ETT HISTORISKT NEJ gav Hindenburg åt Hitler då denne begärde att få intaga samma maktförehållanden i Tyskland som Mussolini i Italien, efter sin berömda marcia sua Roma. Tyskland håller andan i förväntan på vad som nu skall hända.

ATT GÖRA UPP I GODO sina mel-
lanhävanden utan att besvärta dom-
stol råder f. d. norske statsministern
Mauvick Norge och Danmark. Samma
synpunkter har här framförts av Östen
Undén.

DE N INTERNATIONELLA ANTI-
KRIGSKONGRESSEN öppnas av
Henri Barbusse lördagen den 27. aug. i
Amsterdam. Ett stort antal delegater,
enligt en uppgift 500, väntas närvara, där-
ibland 13 från Danmark. Inom den svenska
kommittén pågår energiskt insamlingen
av penningbidrag bland organisationer
och enskilda, för att möjliggöra
också för Sverige ett sånda ombud.

FLERA KVINNOR I RIKSDAGEN?
Stockholms arbetarekommun har
förelagsvis uppsatt fruarna Agda Öst-
lund, Ruth Gustafsson, Maria Wirén,
Hulda Flood och Iröken Agerwa bland
sina kandidater. I Kalmar län står fru
Elsa Gustafsson, Viserum, som tredje
namn på de frisanändes s. k. A-lista och
i Halland är Laura Petri första namn,
likaledes på frisanänd lista.

Vi hoppas till nästa vecka kunna åter-
komma med vidare rapporter.

Beckovareken

Louise Woods-Beckman Ett hedervärt arbete.

80 år.

Fru Woods-Beckman.

För mer än 50 år sedan kom till Sve-
rige den unga amerikansk-födda
Louise Woods-Beckman, som maka till
en framstående svensk politiker, skrift-
ställare och socialreformator Ernst Beck-
man. När den ungdom, som nu träder ut
i samhällsarbete av olika slag, skall
orientera sig bland dem, som under före-
gående tidsperioder hållit framåtskrid-
dandets fana högt och skrivit sina namn
i den sociala kampens historia, träffar den

ännu bland de outtröttligt intresserade
vakna och delaktiga fru Woods-Beck-
man — trots hennes 80 år. Alla som
kommit i beröring med henne, och vore
de än så gröna i de sociala erfarenhet,
veta vad hennes intresse och erfarenhet
betyda av inspiration och hjälp.
Inför den nu stundande 80-årsdagen —
den 21 aug. — be vi fru Woods-Beck-
man själv berätta om de arbetsfyllda
åren hon tillbragt i Sverige.

— De första femton åren efter vår hit-
komst ägnade jag mig bara åt min fam-
ilj, berättar fru Beckman, jag hade åtta
små barn som jag skötte själv. Det var
först på nittioåtalet, som jag kom in i det
sociala arbetet, egentligen först som ord-
förande i Vita Bandet. Nykterhet, kvin-
nosak och fredssak står på Vita Bandets
program och de tre frågorna ha alltid
ägit mitt varma intresse.

Jag intresserade mig förlärligt mycket
för Josephine Butlers arbete mot den
reglementerade prostitutionen i England.
En vän i Schweiz gjorde mig bekant
med hennes strävanden och det är ett
intresse som jag aldrig släppt. 1902 kom
det så med i det arbetet här i Sverige.
Det var då den s. k. 5-februarkommittén
bildades, vars ordförande jag blev.

1891 hade min man och jag flyttat till
(Forts. å sid. 4.)

Ryssland 1914 och nu.

Av ELIN WÄGNER.

På sätt och vis veta vi mera om hur
förhållandet Sverige—Ryssland före
kriget tog sig ut från ryska sidan, än
vi veta hur det tog sig ut från den svens-
ka. Den tsarryska generalstabens arkiv
är öppet, och ur det samma har slavisten
professor Anton Karlgen dragit fram ett
märkligt stoff, som han publicerat i tre
artiklar i Dagens Nyheter: 9, 10 och 11
augusti. Det vore synd om de upplys-
ningar och lärdomar han hämtat ur ar-
kiven skulle gå obeaktade förbi i det tu-
mult som uppstått omkring affären Ek-
man—Kreuger. Kanske det är viktigare
just nu att slå fast de ryska generalstabs-
papperens vittnesbörd som lyder så: rys-
sarna förberedde icke attack på Sverige
men de fruktade attack från Sverige.

Många av dem som vore delaktiga i
Sveriges uppträdande under förkrigstiden
som skrämmare och skrämda, lurare och
lurade, önska nog glida över upplysningar
som ställa svenskt omdöme i så dålig be-
lysning. Men det är dumt, och borde
icke tillåtas. Förresten, de flesta bli in-
trasse någon gång, riktigt fullt är först
att av blygsel över sin dumhet underlåta att
ändra sig och erkänna faktat.

Professor Karlgen refererar ryska ge-
neralstabens memoranda, vilka lågo till
grund för tsarrikets militära dispositioner
under åren före världskriget. Den ryska

erövringstanken lyser där med sin frän-
varo, och det talas aldrig om nödvändig-
heten av den isfria hamnen i norr, som
skulle tvinga Ryssland att angripa Sve-
rige. Däremot framgår att ryska gene-
ralstaben ansåg sig böra rusta mot en
gemensam tysk-svensk aktion mot tsar-
rikets huvudstad, som man räknade med
som säker vid den blivande kraftmötnin-
gen mellan Tyskland—Österrike å ena
sidan och Ryssland å den andra, där
eventuella allierade skulle kunna avgöra
utgången.

Om Karl Staaff, hans regering och hans
meningsfränder behöva ytterligare upp-
rättelse utöver den som genom historien
gång redan kommit dem till del, så få de
den här i rikt mått. De som vore med
den gången — såsom t. ex. den nya För-
eningen Frisnande Kvinnor — att stötta
den frisanändes regeringen, och som hjälpe-
de att sätta en damm mot den propagan-
da som avsåg att driva Sverige som allier-
ad i Tysklands armar, kunna med in-
trasse se sitt eget handlande insatt i hi-
storiskt sammanhang. Men det är inte
för den skull man skulle önska att san-
ningen om Ryssland och Sverige 1914
bleve lika bra eller bättre inpräntad i
svenska skallar som historien om den
ryska björnrannen som sträckte sig efter
(Forts. å sid. 4.)

Det skall icke vara många kyrkor i
Mellan-Sverige, som nutilldags
sakna full bitillgänglighet, men att med
detta samfärdsmedel ta sig fram till
Bocksjö kapell det var att sätta både
bromsar och fjädrar och vederbörandes
korskicklighet på ett hårt prov. Men
vägen lösnade sig. Rakt in i Tiveden,
kanske Urive'n eller Trollive'n gick en
skogsväg från Igelbäck — en liten
gränsvärd mellan Närke och Västergöt-
land — över Bocksjö kapell och Gran-
viks sägverk ner till odlad bygd norr
om Karlsborgs fästning.

Det värsta var att skogsstigen höll
på att förvandlas till en fin landsväg.
Ett arbete som satts igång av A. K. för
några år sedan och beräknas ta ytter-
ligare en tre år i anspråk. Trehundra
karlar, till största delen unga pojkar,
voro kasernerade i Tiveden för detta
ändamål. Med tillräckligt jämna mellan-
rum passerade man arbetslag på tolv-
femton personer. Man hörde skänningar
och dalkarlar fördröja sin ursprungssort,
göteborgare och östgötar lika. Brän-
da av sol och luft, väldigt trevliga att
tala med. Gladare uppsyn än landsvä-
gens arbetslösa vandrare.

Bostadsförhållandena föreföll bra
ordnade. Små trevliga rödmåttade stu-
gor, var och en avsedd för sex personer
och förlagda två och två tillsammans.
Den som bestämt över förläggningen
hade ej försummat att lägga stugorna

på särskilt vackra platser. Så långt var
allt gott och väl.

Men när samtalet kom in på mathäll-
ningen var det sämre ställt. Det fick
man jobba med själv bäst man kunde.
Och möjlighet till trevnad under fritiden
var också ganska ringa. Det gick ju
an under sommarens vackra dagar med
de övriga årstiderna — låsa vad man
hade och sova resten av dygnet.

Resenärerna började att fantasiöra om
reformer. Varför kunde icke ett cen-
tralkök upprättas och med kokvagnnar
lagad mat till självkostnadspris sändas
ut. Vägen gick ju ändå att befara. En
bit från Karlsborgs fästning kom en
kavalkad med mannar medförande sitt
kök. Mannarna såg föresten sura ut.
Resenärerna tyckte att vägarbetarna
bättre behövde maten, beväringen kunde
ju hålla sig i sin fästning.

Vägstycket är inte så långt, men väg-
arbetet tar tid. En vunderligt vackert
trakt kommer att öppnas och vägbillett
Vättern runt fullbordas. Det borde va-
ra ett stolt arbete att utföra, och de,
som göra denna skönhetsvärld tillgäng-
lig för envar, all heders värd. Varför
skulle icke till de trevliga bostadshusen
också kunna fogas ett centralt klubb-
hus med radio, föreläsningssal, musik-
och studiemöjligheter. Så skulle det Å-
minstone bli om kommunikationsmini-
ster — I. A. K. vägarbete sorterar un-
der honom — vid nästa ministerskifte
blev

X-Ray.

"Dess livs största beslut".

I. L. P. utträder ur Labour Party.

James Maxton.

Ordf. för parlamentsgruppen av I. L. P.

Sista lördagen i juli beslöt det s. k.
Oberoende Arbetarparti (Independ-
ent Labour Party eller I. L. P.) på ett
möte i staden Bradford i norra England,
med 241 röster mot 142 att utträda ur det
stora Labour Party.

I. L. P. är Englands första och enda
socialistiska parti. Det bildades 1893,
likaledes vid ett möte i Bradford, på ett
mycket ringa antal medlemmar. Ordet
'independents skulle understryka att det
verkliga ställde sig fullt oberoende av de
gamla ärevärdiga, eviga och ofrånkom-
liga partierna, det liberala och det konser-
vativa. I 13 år arbetade detta lilla
parti med Keir Hardie och MacDonald i
spetsen till synes hopplöst men med us-
sinnig intensitet på att få den stora fak-
torens värden politiskt vaken och in-
tresserad av att få egna representanter i
parlamentet. Dess program var från
början 8-timmarsdag, upphävande av
övertids- och barnarbete samt — på skat-
tevägen — av arbetslös inkomst, skapan-
de av arbetsmöjligheter för arbetslösa
och 'nationernas avrustnings'.

1906 vanns slutligen en förbluffande
valseger på 30 representanter och med
detta bildades det stora Labour Party.
MacDonald blev ledare. Detta var —
och är — ingalunda socialistiskt, även
om den skräck det engelska faktorens
förelöst hyst för socialismen mildrats
med åren. I Labour Partys Verkställan-
de utskott på 13 personer väljas 10 re-
presentanter för faktorens och fak-
torens och endast tre för socialistiska
sammanslutningar, därav två för I. L. P.
Men I. L. P. har oavslätt under sin
snart 40-åriga livstid fullgjort som sin
uppgift att i faktorens värden tröga
massa ingjuta politiskt aktivitet för ett
socialistiskt samhälle på internationell
grund. Sedan 1924 har det ställt som
sitt mål och lösenord: *Socialism i vår
tid.*

I. L. P:s första brytning med Labour
Party kom med kriget — vilket också av
dess ledare, Fenner Brockway, påpeka-
des i hans tal denna sistas lördagskväll i
juli, som väl alltid av den generation som
av sig skall minnas som årsdagen för
krigsutbrottet. Labour Party gick med
Henderson in i krigskabinettet, I. L. P.
gick med MacDonald ut i öken, 6,000
av dem i fängelse för kristjånstvägran.

När Labour Party 1924 förtrodd
kom i regeringsställning kom I. L. P.
snart i så skarp opposition att dess med-
lemmar flera gånger röstade emot sin
egen regering. Då antogs av partiet s. k.
ordningsregler, Standing Orders, som för-
bjöd medlemmar att rösta emot partiets
ledning. Mot detta förbud har I. L. P.
brutit även under den sistas Labour Party-
regeringen, och sedan den nuvarande le-
daren för det hopplunda Labour Party,
George Lansbury, inte ens velat ta upp
underhandlingar om upphävande av dessa
(Forts. å sid. 2.)

Läckert och hälsosamt
är smörgärsbrödet

UPLANDSKUBBEN

I hygienisk förpackning hos Eder handlande.

Undvik efterapningar!

Begär uttryckligen Uplandskubben!

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wägner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorié Hermelin.

REDAKTÖR:

Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:

Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfrid lördag.
Slussplan 1—3, 2 tr., Stockholm.
Tel. N. 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh: Eva Andén.
Herkulesgatan 14 (f. d. L. Vattug.)
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker,
Brottsrättsrätt och testamenten, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förräningar.

LÄKARE

Införd genom Stockholms Läkarförening.

Doktor Gerda Kjellberg
har återtagit praktiken.

TANDLÄKARE

Tandläkare

Eva von Heideman

Mottagning enligt överenskommit.
Osterlångsgatan 5, 3 tr. Tel. 736 54.

Tandläkare

EMIL LINDBLADS

PRIVATKLINIKER

Stockholms största och modernaste
tandkliniker för alla samhällsklasser.

Osterlångsgatan 16. Tel. 728 50, 728 70

Kungsholmen:

Hantverkarg. 37. Tel. K. 37, K. 37 38

(Basarbyggnaden v. Kungsholms Låroverk)

Mottagn. 8.30—9, 1.30—2, 6—7.

Tandvård behandlas hela dagen 8—7

Lördags stänges 4 (sommarst. 2).

Kostnadsfri rådgivning.

Endast exam. tandläkare.

Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGSHEM

LINNEGATAN 19

Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och egen., välräk.
Tel. 778 24.

Liliesjöbbs

Parfumeri- och Sjukvårdsaffär
STOCKHOLM

Butiker:

Fridhemsgatan 16 — Tel. Kh. 59 82

Hantverkargatan 85 — Tel. Kh.

55 85.

Sveavägen 109 — Tel. Va. 170 25.

Aderbräckstrumpor — Hållötsinlägg

— Maggördar — Bräckband — Sa-

nitets- och Förhandsartiklar — Kato-

log gratis.

Frälsningsarméns
Alkoholisthem

Kurön

(Åtnjuter statsbidrag)

Två timmars ångbåtsresa från Sthlm.

Prospekt och övriga handlingar sändas från

Socialsekreteraren, Osterlångsg. 26, Stockholm.

Klockarebolagets

Begravningsbyrå,

Skeppargatan 39, 734 36, N. 60 98,

St Paulsg. 15, Sö. 30 87,

Filialer: Agneg. 40. Kh. 335 28.

Den 20 Aug. 1932.

"Ett bedö-
vande slag".

Om man kunde bli mer förvånad
över svensk politik, skulle man blivit
ännu mer förvånad! Sveriges stats-
minister har talat. Han har hållit
ett politiskt föredrag. Likaså justiti-
ministern. Vilka för landets ve
och väl i denna allvarstid betydelse-
fulla frågor ha de berört, och hur ha
de framlagt de frisinnades ställning
till dessa? De ha talat om hrr Ham-
rins, Gärdes m. fl. mellanhavanden
med hr Ekman. Särskilt hr Hamrin,
Sveriges statsminister, berättar om
diverse detaljer, telefonsamtal m. m.
och för övrigt om hela det drama-
tiska förloppet av hr Ekmans av-
sked. Under skenet av ett matt för-
svar, passer regeringen på att ta av-
stånd från sin forne chef. Vi få ve-
ta, att det var först sedan hr Ham-
rin fått konkursförvaltarnas försäk-
ran, att dessa ej hade funnit något
att anmärka mot någon av regerin-
gens övriga ledamöter, som han lät
övertala sig att bli statsminister,
d. v. s. att regeringen skulle anhänga
hans konungen att få stanna kvar
med hr Hamrin som statsminister.
Hr Hamrin vände sig till konkurs-
förvaltarna, ej till alla de kvarstå-
ende departementscheferna och kon-
sultativa statsråden. Det var en sä-
kerhetsåtgärd. Regeringen fick stan-
na kvar, åtminstone tills vidare. Hr
Hamrin försvarar denna deras öns-
kan!

Den nye statsministern försvarar
också konkursförvaltarnas tillväga-
gångssätt. De hade rätt att offent-
liggöra saken utan att fråga regerin-
gen och utan hänsyn till landets an-
seende. Regeringen visste i förväg
att offentliggörandet skulle ske. Där-
med äro konkursförvaltarna måhän-
da också i någon mån försvarade.
Man kanske inte kan begära politisk
blick av konkursförvaltare.

En förberedande judisk världskongress,
omfattande alla slag av judiska menig-
heter, judiska och kristna judar, zionister
och icke zionister, olika politiska åskåd-
ningar o. s. v. har i dagarna haft sam-
manträde i Genève under ordförandeskap
av rabbinen Stefan Vise, Amerika. An-
damedlet var att få till stånd en samlad
undersökning av alla slag av judiska för-
hållanden och att få beslutat inkallandet
— snart eller efter år av förberedelser —
en verklig världskongress, representeran-
de judarna som en enhet. Från Sverige
närvar rabbinen Ehrenpreis och bland
närvarande deltagare märktes chefen för
Nationernas förbunds avdelning för mino-
riteter.

Hr Ekmans förtärande blev »ett
bedövande slag» för hr Hamrin. Om
någon, efter allt som skett, gjort sig
några förväntningar, blev möjligen
hr Hamrins föredrag ett bedövande
slag. Vad skulle man annars haft
rätt att vänta? Först en förklaring
att regeringen ställt sina platser till
förfogande, men av konungen nöd-
gats att kvarstanna. Vidare att kon-
kursförvaltarnas kommuniké blivit
utsänd i en form, stridande mot en
av regeringen uttalad begäran. Man
hade också haft rätt att vänta att
inga ord från regeringshåll fallit för
att ytterligare lägga sten på börda,
ej heller att förklara en sak, som är
tydlig nog ändå. Utan i stället ett
målmedvetet, framtriktat handlings-
program till hjälp för folk och land i
djupt bekymmersamma tider.

ELSA HAMMARSTRÖM

Fiskaffärer — Stockholm

ÖSTGÖTAGATAN 31

Hörnet av Tjörhovsg.

Huvudaff. Tel. S. 882, S. 320 19, Bott. S. 146 52

SVEDENBORGSGATAN 7

Telefon Söder 337 80

Färik fisk inkommer dagligen direkt från Göteborg och skickades till dagens ligsta priser.

Väner hemändast.

FOTOGRAFERA EDER HOS

Ateljé Andersson

S:t Eriksgränd 63. Obs! N. b.

Tel. Kh. 301 48.

Oppet: Vardagar 9—6 e. m. Söndagar 1—4

e. m. Annan tid efter överenskommele.

Passfotografier utföras.

Bagarstugan

HORNUNGSGATAN 37. Tel. Söd. 7000

FOLKUNGAGATAN 65. " " 73 37

GOTGATAN 52. " " 333 09

Valprogram.

Det är valrörelsens tid! Partier-
nas kamp om rösterna. Valprogram-
men föreligg. Ingenting vidare nytt.
Om inte att bondeförbundet värdar
också till kvinnorna. Där saknas
intet i vare sig högerns eller bonde-
förbundets utläggningar om tullar,
försvar, modernisering och kristen-
dom.

De frisinnades program är långt
vämligt och svävande som vanligt.
Vad jordbruket angår vill man fort-
sätta med de inkrånade stödtågar-
den, som förut vidtagits. Hur många
förstå vad det innebär? På det so-
cialdemokratiska programmet saknar
man alljämt jordfrågan. Man vill
visserligen även här hjälpa röstande
småbrukare och lantarbetare, men
icke jordbruket som sådant. Det var
det enda, man kunnat hoppas av
årets valprogram, att socialdemokra-
terna skulle väkna för betydelsen av
jordens förhållande till samhället. El-
ler våga de ej dra ut följden av si-
na egna grundauser. Det gäller
likväl att komma bort från en osund
spekulation. Här gäller det bröd och
arbete.

Men valrörelsen tänker på röst-
er och mandat.

En förberedande judisk världskongress,
omfattande alla slag av judiska menig-
heter, judiska och kristna judar, zionister
och icke zionister, olika politiska åskåd-
ningar o. s. v. har i dagarna haft sam-
manträde i Genève under ordförandeskap
av rabbinen Stefan Vise, Amerika. An-
damedlet var att få till stånd en samlad
undersökning av alla slag av judiska för-
hållanden och att få beslutat inkallandet
— snart eller efter år av förberedelser —
en verklig världskongress, representeran-
de judarna som en enhet. Från Sverige
närvar rabbinen Ehrenpreis och bland
närvarande deltagare märktes chefen för
Nationernas förbunds avdelning för mino-
riteter.

A. T. N.

Hr Ekman förtärande blev »ett
bedövande slag» för hr Hamrin. Om
någon, efter allt som skett, gjort sig
några förväntningar, blev möjligen
hr Hamrins föredrag ett bedövande
slag. Vad skulle man annars haft
rätt att vänta? Först en förklaring
att regeringen ställt sina platser till
förfogande, men av konungen nöd-
gats att kvarstanna. Vidare att kon-
kursförvaltarnas kommuniké blivit
utsänd i en form, stridande mot en
av regeringen uttalad begäran. Man
hade också haft rätt att vänta att
inga ord från regeringshåll fallit för
att ytterligare lägga sten på börda,
ej heller att förklara en sak, som är
tydlig nog ändå. Utan i stället ett
målmedvetet, framtriktat handlings-
program till hjälp för folk och land i
djupt bekymmersamma tider.

Kungsholmens
Slöjdfärf

Agnegatan 36 (f. d. 12)

(invid Flemingsgatan) • Tel. 50 26 38.

Föreläs till lägsta priser:

KORG- och FURUMOBLER,

TRASLÖJD, TRADGÅRDS-

MOBLER.

Herr- & Damskrädderiet

33 PIPERSGATAN 33

Tel. Kh. 304 07

utför alla slag av Herr- & Dam-

klädder. Herrkostymer Kr. 50k—

Damkappor Kr. 35k—

Pressing och reparation utföras.

L. KVART.

Två döds-
bud.

Kvinnorna i Blekinge ha under de se-
naste dagarna gjort två tunga för-
sluster.

Augusta Tønning, rösträttskampen,
Pionjärerna, är icke mera. Lugnt och stilla
sommade hon in på sitt kära sommarhem
Solvik den 11 augusti.

Augusta Tønning är borta, aldrig mera
skall hon för ett yngre släkte berättä si-
na minnen från rösträttsstriden, från ar-
betets och glädjens dagar.

Söndagen den 14 augusti, den under-
baraste av somrardagar, inföll den bort-
gångnas sjuttiofemårsdag och med den
hennes avsked från Solvik. Då stodo
hennes vänner samlade kring baren till
sin minnets och tacksamhets dagar.
Stunden var hög och upplyftande, och män
och kvinnor tåkade den saknad och gri-
penhet, som fylldt alla hjärtan. Ble-
kinge vänsterförbunds ordförande, fröken
Elske Holgersson, framförde kvinnornas
tack till den tragna arbeterskan för de-
ras sak och erinrade om den inspireran-
de personligheten, som med sin uppbyg-
gande sympati sökte och vann vänner,
oberoende av ålder, klasser och parti-
gränser. Ty med sina vittgående interes-
sen följde hon till alla.

Sedan följde vi Augusta Tønning's stoff
ett kort stycke av den långa vägen ge-
nom Blekingebygder till den skånska
hembygden, där jordfrämjandet och eld-
begänselsen skall ske.

Sin sista vila får Augusta Tønning på
St. Tuna kyrkogård i Dalarne, där hene-
ns man, åttioåttioåradikal Per Tønning,
är begravnen.

Så blev Augusta Tønning's sista färd
symbolisk för hennes liv, ty i de tre land-
skapen, Skåne, Dalarne och Blekinge har
hon levat och arbetat och känt lyckan
och sorg.

Magda Thulin.

Vad det kännes vemodigt och tomt att
nere i Tomteby inte längre finnes
Augusta Tønning, som i trofas hängivenhet
med sina tankar och då och då med
några uppmanande rader följde fram-
stegsarbetet och de av de gamla röst-
rättskamraterna, som hon alljämt kunde
utbyta förhoppningar, minnen och håg-
komster med.

Det fanns en tid då »Ronnebymötena»
— oftast anknutna till högtidsdagen den
14 augusti — var ett evenemang intet
bara för orten, länet och landet, utan för
hela Norden, ty dit kommo oftast talare
och talarinnor från alla de skandinaviska
länderna. Augusta Tønning förstod att
samlas människor. Och de som en gång
kommit, som talare eller som åhörare, de
kommo dit igen.

Jag minns från en valsommar för snart
tio år sedan. Jag kom i samspråk med
ett höra hur pass intresserad hon kunde
vara av valsituationen och fick till svar
»Jag röstar inte med någon annan lista
än den som har fru Tønning's namn —
hon kan arbetet och förstår oss.»

Bättre eftermäle kan ingen få, som ar-
betat på de två fronterna, för dagens
krav av egen bärning ur jorden och för
morgondagens vidgade möjligheter för
kvinnor på alla områden.

Till Augusta Tønning gå många tan-

"Dess livs
största beslut".

(Forts. fr. sid. 1.)

Standing Orders, har den slutliga bryt-
ningen skett, I. L. P. står nu både inom
och utom parlamentet utanför Labour
Party.

»Vi gjorde uppror mot Standing Or-
ders», sade Fenner Brockway i ovan
nämnda tal, »därför att de begärde av
I. L. P. att vi skulle avstå från att rösta
emot en lagstiftning som gick stick i stäv
mot den arbetande klassens intressen.»
Och han går sedan igenom punkt för
punkt vad man kunde ha väntat av en
socialistisk regering — ty Labour Party
hade från 1918 förklarat sig för so-
cialistisk — och vad det hade i realiteten
fört fram.

Det är ett gripande allvar över referat-
et av tal, diskussion och beslut i I. L.
P:s tidning The New Leader. Dessa
män och kvinnor gick ut från Jowett Hall
i Bradford med ett löfte att genomföra
»Socialism i vår tid» i England eller åt-
minstone ge alla krafter och alla tillgån-
gar där för.

Stor smälek ha de redan lidit och man
förstår partiets snara död. Ett par av
sina mest framstående medlemmar ha de
mistat. Men ingen tycks tvivla på deras
allvar. En avståndstagare säger om Fen-
ner Brockway att han gått in för att bära
tagelskjorta närmast kroppen. Det är
nog inte många partiledare som framman-
ner ett sådant glädje.

Emellertid, med detta beslut — »dess
livs största beslut» — har ett parti av
kristjävstvägrare gått in för att genom-
föra ett socialistiskt, man kan likväl
säga kommunistiskt, samhälle i vår tid.
De har en klar arbetsplan för sin agit-
tion. De har tro på de klara principernas
kraft och deras utgångspunkt är denna:
Först människorna och deras livsbehov,
kroppsliga och andliga. Efter detta
måste samhället rättas sig.

H. L. H.

kar med tack för vad hon var och vad
hon gav, den uthålliga arbetskraften i
det goda glada väsendet.

Ellen Hagen.

Ännu en tung förlust för vårt län-
s förbund — första ordföranden i
Nättrabyföreningen fru Ingeborg Lind-
vall har avlidit. På henne passade Björn-
sons ord, politik er nästekjartighet, och
politiska glädje- och sorgelämnen blevo i
djupaste mening personliga. De polit-
ska sorgelämnen äro i vår tid många.
En ljusning, ännu knappast skönbar,
men den som vi likväl måste tro på, är
helt beroende av om vi enskilda mäktat
se sammanhanget mellan vår personliga
avgörelse och den s. k. utvecklingen.

De båda som nu gått bort visste detta.
Deras minne inspirerar och förpliktar.

Elba Holgersson.

Luchs Reklambyrå

VIGGBYHOLMSSKOLAN

INTERNATSKOLA FÖR GOSSAR OCH FLICKOR

Viggbyskolan vill i sitt arbete söka ta hänsyn till de olika elevernas
begåvning, arbetstakt och intresseriktning.

Skolan är uppdelad på två linjer. Den teoretiska linjen för fram till
student- eller realexamen och är avsedd för studiebegävrade elever. Den

examensfria linjen vill skänka en god allmänbildning utan att sätta nå-
gon speciell examen som mål. En stor procent konstnärligt begåvade

elever tillhör denna linje. Den examensfria linjen anknäver till lämp-
liga skolor för vidare utbildning.

Såväl gossar som flickor i åldern 7—15 år mottagas. Skolan är be-
lägen vid Stora Värtan, c:a 2 mil norr om Stockholm. Prospekt genom

undertecknad, adr. Viggbyskolan. Tel. Viggbyskolan 50.

PER SUNDBERG.

Kungl. Hovblomsterhandel
H. FLATOW

Säg det med blommor!

Västerlånggatan 14. STOCKHOLM

— Monstereffemding till in och utlandet —

Telegr.-adr.: Flatow. Telefoner: 10506, Norr 2117. Postgirokonton 549

LARSONS PÅLSVARUAFFÄR

Västmannagatan 56 (företag av Odengatan) Telefon Vasa 63 52. ALLA SLAGS PÅLSVAROR TILL BILLIGASTE PRISER. REPARATIONER UTFÖRAS VAL OCH BILLIGT. Kredit ordnas.

genom att bygga så skrangliga och osäkra ställningar som möjligt, uppför vilka bräderna skulle bäras, i stället för att göra dem stabila och hållbara, som de blivit tillagda.

Den nya parollen i Amerika: Anpassa industrien efter människan.

Lektor Emilia Fogelklou talar om hur Amerika sökt komma till rätta med dessa problem, hur man där före depressionen offrade miljoner på experiment inom industrivärlden. Taylorsystemet, som räknade med människan som en maskin, och mätte och vägde hennes färdigheter ungefär som man undersöker, hur många ton en viss maskin kan bära, är numera övergivet, och man har i stället sökt nya vägar på sociologisk-psykologisk grund. En undersökningskommission, som i två år arbetat inom industrien, har kommit till det ganska häpnadsväckande resultatet, att arbetsprestationerna åro i stort sett oberoende av tekniska förbättringar i fabriken; i stället har man funnit, att den själsliga inställningen är den avgörande faktorn. Därav följer att man i Amerika allt mer börjat fundera över, icke hur människan skall kunna göras lämplig för industrien, utan hur industrien skall kunna göras lämplig för människan.

Det som alltså till sist visar sig vara det viktigaste även för den som resonerar ur enbart ekonomisk synpunkt, är hur man skall behålla människans arbetslust, hur hennes initiativkraft skall få utrymme, hur man skall stimulera hennes lustkänslor för och i arbetet. Ty det har visat sig att det icke går att klyva en person i två delar, av vilka den ena är till finnas på arbetsplatsen. En människa tar sina bekymmer och sina svårigheter med sig även i arbetet och en olycklig människa presterar ett sämre arbete. Det gäller således för all god arbetsledning att i eget intresse se till, att maskinen icke blir alltför mäktig, så att den dödar glädjen och tillfredsställelsen i arbetet.

Den kusliga drömmen var alltså inte så färlig, den drar förbi igen, och våra ett litet tag skamsat böjda nackar rätas på nytt, ty vi ha åter upptäckt människan bakom maskinen, som ett ögonblick tycktes oss så alltuppluskande. Vi ha upptäckt att människan, som en talare uttryckte det, visserligen är av jordens stoft men också fått i sig inbläst en levande ande, varför det trots allt icke går att forma henne till varken gorilla eller robot. Ty människan fördrar en hel del, blott icke att förlora sitt människovärde.

Elsa Pethrsson.

kassan säger också ja tack till kooperativas goda kaffe

Ryssland 1914 och nu.

(Forts. fr. sid. 1).

norra Skandinavien. Det är för svenska folkets inställning till dagens politiska problem och morgondagens.

Dagens Nyheter skriver en ledare om de karlgrenska avslöjandena och slutar med att Sven Hedin borde valldra till Staats gravvärd och be om förlåtelse. För all del, men vad var Sven Hedin i denna affär annat än den synliga dockan, en politisk amatör, en frivillig agent som troloste inte kände sina uppdragsgivares djupaste avsikter, som lät sig användas till att popularisera och förbereda svenska folket på kommande händelser så att folkviljan vid behov skulle vilja rätt. De mån tv. ex. under åren före kriget lade om svenska flottans signalsystem så att det passade in med det tyska visste säkert mera än Hedin och redan med denna handling gävo de ju också ett stöd åt ryska generalstabens antaganden. Hur oriktig Ryssland, och till slut även Tysklands och Sveriges generalstabers än bedömd Sveriges folk, så kände herrarna väl ändå ingen varandras metoder, eftersom dessa i grunden tyckas vara lika. Kan ske ha ryssarna bättre än vi förstod vem som satte de höga svallväggarna i det svenska folkhvet i rörelse vid bondetider.

När vederbörande i sin trängre Krets, där allt kunde sägas som icke Hedin fick säga högt, placerade in de svenska stridskrafterna i en mellaneuropeisk frontlinje mot Ryssland arbetade de säkerligen ut från förutskänningen att de på så sätt sin plikt likmätigt förberede försvaret mot arviendena Ryssland. Att detta var ett upptäckt paket, behövs inte stå i någon absolut motsats till ryssarnas föreställningar, om att vi förberedde deltagandet i ett angrepp på Petersburg. Ty, ack! ännu i denna dag lever den föreställningen kvara i militära kretsar att Sveriges försvar bäst skötes genom att svenska trupper på ett tidigt stadium landstiga i Finland och gå mot ryssen. (Se Antingen — eller.)

Fantiserande generalstab.

Det ligger något groteskt och ömkligt på en gång i vissheten att under de färliga åren före kriget generalstab på båda sidor om gränsen fögo sitta och fantisera om ett svenskt-ryskt krigs olika eventualiteter och att de å båda sidor kallade det försvar, även om ordet tänjdes ut att mena preventivt angrepp i bland. Vad har man utrikesdepartement och diplomatit till, om man inte för att klara upp till den början de rena missförstånden och vidare söka rensa bort misstro och generalstabsofficerarnas verksamhet. Hinderkrisplaner, hur hemligstämplade som helst, åro inte ofärliga, de resultera i militära åtgärder och motåtgärder och driva på händelserna. I det demokratiska liberala styrdet Sverige kunde dessutom inga åtgärder ske i stillhet. De måste ske över bondetaget, borggårdsstalet, statsfiska regeringens fall och 1914 års valförelse inför hela världens publik.

Sveriges fredsvilja var icke helt stabil före och under kriget.

Låt oss konstatera att Sverige före 1914 och under kriget inte var ett land med jämn och orubblig fredsvilja, med oantastigt neutral dygd eller full immunitet mot krigspsykos. Där fanns viljor som arbetade för att neutralitetspolitiken skulle överges och Sverige ställa sig på den ena av de europeiska maktgruppernas sida. Och folket låt upphetsa sig men dock inte till den grad att det följde med ut i ett krig med Tyskland utan provokation från Rysslands sida. Denna provokation uteblev, det var det underbara. Medan vi sutto och väntade på skott från Östersjön i augusti för 18 år sedan, avstare ryska ledningen sin östersjöarmiral, därför att han ville förekomma sin svenske kollegas angrepp med ett eget. Sedan professor Karlgren redogjort för hur ryska generalstabens såg låget och

hur fast den räknade med Sverige som aktiv fiende, slutar han: på de vilkoren gick Ryssland in i världskriget. Om han menar något med dessa ord, kan det ju inte vara annat än att Rysslands snabba mobilisering, som drog allt annat med sig var framkallad av rädsla, som när en orm hugger. Ryssarna trodde att landet det verkligen hade och måste därför skynda sig för att komma i ett fördelaktigt läge även om det var risk därmed. I så fall har Sveriges provokatoriska handlingar under förra hälften av 1914 också sin del bland många andra orsaker i världskrigets utbrott.

Förhållandet Sverige—Ryssland av i dag har beröringspunkter med förkrigstidens.

Är inte förhållandet mellan Sverige och Ryssland av i dag psykologiskt och politiskt ett parallellfall till den historiska från förkrigstidens in nu beskrivt? Jo, säkerligen.

Visserligen är mycket förändrat sedan dess och grupperingarna mellan staterna åro nya. Men på båda sidor ställa fortfarande generalstab och utarbetsplaner för hur deras stridskrafter skola förhålla sig i krig och fortfarande är hets mot grannen en del i militäryrket. Hos oss räknar man fortfarande med ryska anfällsplaner, icke längre för att uppnå en isfri hamn, utan för att påskynda världsrevolutionen och den kommunistiska världsåseran. Propagandan för svensk avrustning och en positiv försvarspolitik i förhållande till granarna, utlöser oelbalt, så snart det visar sig att den vinner folket med sina argument, artiklar även i Dagens Nyheter om den ryska stridsmaktens fruktansvärda offensivkraft och ständigt fortgående fulländning.

Ryssland fruktat en enig borgefront.

Samtidigt lever, folket i Ryssland ständigt fruktat för att få en enig front av borgeiska stater emot sig, och räknar liksom den tsarryska generalstabens med att det borgeiska Sverige skulle höra dit. Erinar man om detta faktum, får man på svår, dels att ryska folket är upplattiserat mot Västuroopa, dels att de maktägande diktat upp sagan om en antirysk koalition för att lura folket med i förberedelserna till ett ryskt anfälls-krig. På så sätt går den gamla fantasin vidare. Kominterns alltför brådskankeklumpiga och provokanta agitationsmetoder här i Sverige bleve psykologiskt förklarliga, om man tänkte sig dem framdriva av rädsla. Önskan att befria denna svenska arbetarklassen ur dess slaveri är ur proletarisk solidaritetssynpunkt ett högt mål. Men mera närliggande vore det målet att göra det borgeiska Sverige mindre angreppsljst genom att göra det osäkert på lojaliteten inom dess värnpliktsarmé. Kanse att om vi förde ett annat språk mot Ryssland, dess intresse för att driva propaganda i Norrland skulle slappna!

Ja, detta var de reflektioner till vilka professor Karlgrens artiklar givit anledning. Man rör sig här med antaganden om vad som är psykologiskt sannolikt. Men ett är säkert: vad vi nu fått veta om det som varit, ger oss allra största anledning till väksamhet inför alla liknande företelser i nutiden och inför de faror som hota i framtiden.

Ain Waagner

Läkepedagogik. Ett tidens tecken.

Vårt land har nyligen gästas av en internationell auktoritet i uppfostringskonst — prof. Hanselmann — vilken i Zürich innehar den första lärostolen i Heilpedagogik i hela Europa och därtill är ledare för ett stort uppfostringshem i Alsbirum för svårupptradade pojkar samt har utgivit en rad skrifter på flera kulturspråk, bland dem ett stort vetenskapligt verk, Einführung in die Heilpädagogik.

Prof. H. har i dagarna avslutat en »Kurs i psykisk hälsovård för barn och ungdom», vilken hållits på Siljanskolan i Tällberg (i samråd med Föreningen för Psykisk hälsovård) och omfattat icke mindre än 14 dagar. Men den som besökt kursen, kan vittna att intresset bland de 35 deltagarna var på hjälpenn från första till sista timmen, och att prof. H. själv var uttröttlig. Med sin glittrande humor, sin lysande framställningskonst och sitt varda gemt höll han åhörarna fångna.

Under föreläsningar och diskussioner ha också en rad högaktuella frågor kommit upp. T. ex. hur skoll skol och hemmet behandla ungdomen under pubertetsiden? — Det är en oerhörbar provande tid både för ungdomen själv och dess ledare. Typiskt är det hastiga, sprängväxande både fysiskt och psykiskt; starka stämningssvängingar, från överströmmande kraftkänsla och lust att erövra världen till fullkomlig misströstan, ja, självmordsfantasier. Man har kallat puberteten en »normal anomal». Vi måste ge ungdomen tid att tänka och drömma under denna tid, och vi måste vara överseende. Den unge förändras plötsligt och känner sig främmande både för sig själv och för sina närmaste, blir ofta trolsig och kritisk och tycker att ingen i världen förstår honom. — Men den människa som inte upplever denna brytningstid på ett intensivt sätt, blir aldrig heller en mogen och kraftfull personlighet. Den som förlitackar sina brytningstider för förtidigt erotik blir en ytlig och slapp människa.

Hur skola vi behandla de unga under denna svåra tid? Vi få ej likna en trädgårdsmästare, som säger till äppelträdet: »Jag bryr mig ej om blommor jag vill ha frukt och det tjänar!» Det gäller en naturprocess, det genast ingenting till att jämra och svära, det gäller endast att vänta. Vi skola förhålla oss stilla och bereda att hjälpa och lyssna. Mer kunna vi ej. Aldrig be om ett förtroende men vara sådana, att den unge känner att han kan komma med sina frågor om han vill.

Att ironisera är det färligaste som finns! De tidiga kärlorna och upplevelserna åro djupaste allvar för de unga själva, och fast man i den åldern sällan förstår att ta hänsyn till andras känslor är man själv överkänslig. En gymnasist hade i stället för uppsats skrivit en dikt om människans hand. Läraren var taktlös nog att läsa upp vers för vers för klassen i hånlull ton. Pojken lämnade plötsligt klassrummet och begick självmord.

Skolan skulle helst vilja förbjuda pubertetsiden, säger prof. H. Den passar inte i systemet, bort med den! — I själva verket borde man skona i stället för att pressa under dessa år. Detta förstå de primitiva folken med sin finare instinkt. Ibland behövs det ej så mycket för att återskänka en pojke arbetslusten. Prof. H. har i egenskap av rådgivande psykolog vid en realskola brukat föreläsa att man skulle släppa ut pojkar som råkat ur

gångarna och fått skolleda på åtta dagars fotvandring med ryggsäck. De brukar komma hem i högsta grad förbittrade. —

Under en diskussionstimm taler professorn om att mänskorna behöva uppfostras till äktenkapet likaväl som samhällsarbete. Och härmed åro vi inne på de aktuella kvinnoproblemen. Som kvinnorensens huvudmål ser prof. H.:

- 1) att skaffa kvinnorna möjlighet att hjälpa till med samhällsbyggnad; 2) att visa att artskilnad mellan könen ej betyder mindervärdighet för det ena; 3) att skapa möjligheter för de kvinnor som ej kroppsligen kunna få utopp för hela sin kvinnlighet i moderskapet att åtminstone andligen få vara kvinnor och ej förmånliga eller neutraliserade i det av mannen skapade samhällsmaskineriet. — — —

På tal om nervösa och feluppostrade barn eller s. k. problembarn kastas frågan om arv och miljö fram. Man träffas aldrig på ett fall där man har arvet renodlat svarar H. Varje handling är mer än arv, den är också miljöverkan. Till det olyckliga arvet kommer tyvärr ofta en ogynnsam miljö. En nervös far och mor ge sitt barn ett dåligt arv, men förstärka detta arv inverkan genom en färlig fostran. Arv och miljö är som varp och inslag — ju finare tyg, ju svårare att skilja trådarna. — Man får icke begå det misstaget att tro att goda ekonomiska förhållanden är liktydigt med god miljö i psykologisk mening. De yttre förhållandena få inte döpa.

Uppfostrare kunna som bekant göra sig skyldiga till otaliga fel. Prof. H. nämner några som han betecknar som typiska »moders-» och »fadersfel». En kvinna t. ex. som är olycklig i sitt äktenkap »flyr» gärna till barnet, särskilt om hon bara har ett och överöser detta med alltför mycket kärlek. Hon försöker kanske vinnas dess tillgivenhet genom att tillåta sådant som fadern förbjödigt etc. — Också fäderna begå sina typiska fel. Om en far har ett falskt mannaideal och betraktar sig som ägare till hustru och barn, blir han en despot och hustrynarr. — Den i äktenkapet olyckliga mannen flyr sålän till barnet utan från både hustru och barn och lägger sig gärna till med någon hobby, såsom firimärksamlande el. dyl. —

Margit Wohlén.

Louise Woods-Beckman.

(Forts. fr. sid. 1).

Djursholm, och mitt stora intresse blev där att söka få till stånd regelbundna gudstjänster. Statskyrkan sköt oss från sig helt och hållet och vi var därför tvungna att försöka få en predikant som inte var präst. Natanael Beskow hade just tagit sin examen i Uppsala, honom bad jag propredika, och han blev sedermera vår predikant. Genom frivilliga gåvor från vänner i Sverige och England lyckades man dels att anställa dr. Beskow, dels att låta uppföra ett kapell, som blev färdigt 1899. Jag glöder mig mycket åt att ha fått vara med om att få doktor Beskow till Djursholm.

Förresten har jag alltid varit mycket lycklig i Sverige, som jag riktigt känner mig höra till. I flera frågor samarbetade jag med min man. 1886 blev han riksdagsman och redan då hade han kvinnoströmmen på sitt program. Det var en av de frågor där vi helt och hållet följdes åt.

Låt mig till sist säga att jag sätter ett stort värde på att få uttala mig i Tidevarvet, slutar fru Beckman. Jag håller mycket på den tidningen. Den gör vad ingen annan gör och är en modig tidning.

C. H.

Stockholm 1932

Zetterlid & Thelanders Boktryckeri-A. B.

Köp Edra Hälsovårdsartiklar för KVINNOHYGIEN HAVANDESKAP FÖRLÖSSNING BARNVÅRD hos KIFA hos 31 Regeringsgatan 31 KUNGL. HÖVLEKANTÖR